

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, Štúrova č. 2, 812 85 Bratislava, o mimoriadnom dovolaní, ktoré podal Generálny prokurátor SR podľa § 243e a nasl. O.s.p. dňa 1. februára 2007 pod č VI/2 Pz 22/07-8 proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 9. decembra 2005, č. k. 15Cob 121/2005-713 (vec Okresného súdu v Leviciach, sp. zn. 13Cb 236/99), v časti týkajúcej sa náhrady trov konania, v právnej veci žalobcu: **1/ I.,S.,Z.** a **2/ JUDr. E.,F.,N.**, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu **I.s.r.o., Ž.,Z.**, obaja zast. JUDr. R.H., advokátom, Advokátska kancelária Š.,N. proti žalovanému: **M., a.s., M., B.**, zast. JUDr. P.S., advokátom, Advokátska kancelária, M.B., **o určenie neplatnosti úverových zmlúv**, po zrušení rozsudku dovolacieho súdu - Najvyššieho súdu SR z 3. septembra 2008, č. k. 2 M Obdo 1/2007-738 Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. júla 2009, č. k. I. ÚS 79/2009-30, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 9. decembra 2005, č. k. 15Cob 121/2005-713 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým uznesením odvolací súd pripustil späťvzatie návrhu na začatie konania, zrušil rozsudok Okresného súdu v Leviciach z 9.12.2004, č. k. 13Cb 236/99-644 a konanie zastavil. Súčasne vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. /v odôvodnení uviedol, že prvostupňový súd svojim rozsudkom z 9.12.2004 o určenie neplatnosti úverových zmlúv žalobu zamietol a zaviazal žalobcov v 1/ a 2/ rade nahradiť trovy konania žalovanému na účet jeho právneho zástupcu, každý po 216 464,55 Sk do troch dní/. Proti rozsudku prvostupňového súdu podal odvolanie žalobca a predtým než odvolací súd o odvolaní rozhodol, žalobca zbral návrh účinne späť. Odvolací súd rozhodnutie o náhrade trov posúdil podľa ustanovenia § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 O.s.p., pretože účastníci ani návrh na priznanie trov podľa § 151 ods. 1 O.s.p. nepodali.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu na podnet žalovaného podal mimoriadne dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky. Vyslovil právny názor, že uznesením odvolacieho súdu v jeho časti, ohľadne rozhodnutia o náhrade trov konania, bol porušený zákon. Poukázal na postup súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania pri zastavení konania podľa § 146 ods. 1, 2 a odvolacie konanie s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1, 2 O.s.p., ktorými ustanoveniami sa odvolací súd neriadil.

Ustanovenie § 146 ods. 2 O.s.p. vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Za takýto úkon účastníka treba zásadne považovať aj zastavenie konania, v dôsledku späťvzatia žaloby, nebolo vyvolané postojom žalovaného a poukázal na judikát R 49/1993.

Považoval, že odvolací súd sa v napadnutom uznesení s náhradou trov vyporiadal nedostatočne a jeho konštatovanie v odôvodnení rozhodnutia, že účastníci návrh podľa § 151 ods. 1 O.s.p., účinný od 1. septembra 2005 (zavedený novelou zákonom č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa O.s.p. v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) nepodali, nezodpovedá skutočnosti. Na pojednávaní pred prvostupňovým súdom dňa 9. decembra 2004 si žalovaný uplatnil náhradu trov konania v prípade úspechu, ktoré vyčíslil 12.12.2004 a prvostupňový súd ich žalovanému priznal. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ďalej uviedol, že novelizovanou úpravou rozhodovanie o náhrade trov konania sa stalo rozhodovaním návrhovým. Existencia návrhu je v zásade vždy splnená,

ak účastníci konania si náhradu trov konania uplatnia už v samotnom návrhu alebo vo vyjadrení k návrhu, resp. na pojednávaní, ako tomu bolo v konkrétnom prípade.

Keď si žalovaný uplatnil náhradu trov konania pred súdom prvého stupňa, pre prisúdenie náhrady trov podľa § 151 ods. 1 O.s.p., v čase rozhodovania odvolacieho súdu postačovalo bez ďalšieho, ich uplatnenie v prvostupňovom konaní, nakoľko sa ich účastník konania nevzdal. Odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, tým došlo k porušeniu zákona a poškodeniu žalovaného, preto podal mimoriadne dovolanie a navrhol zrušenie napadnutého uznesenia.

Vo vyjadrení na doručené mimoriadne dovolanie (§ 243i ods. 1 O.s.p.) sa žalobca nevyjadril. Žalovaný navrhol mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť a napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že sú splnené procesné podmienky mimoriadneho dovolania, preskúmal výrok napadnutého rozsudku v napadnutom rozsahu a zistil, že mimoriadne dovolanie nie je podané dôvodne. Do právomoci generálneho prokurátora spadá aj možnosť napadnúť súdne rozhodnutie prvostupňového aj odvolacieho súdu, ak je splnená podmienka, že si to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadne dovolanie generálny prokurátor mohol podať aj proti rozhodnutiu súdu v napadnutej časti, pretože spĺňa podmienky takého rozhodnutia.

Dovolací súd prejednal vec v dovolacom konaní vedenom pod č. k. 2M Obdo 1/2007 a čiastočne sa odklonil od právneho názoru Generálneho prokurátora SR, vysloveného v mimoriadnom dovolaní, pričom však vyslovil, že to nemá vplyv na správnosť podaného opravného prostriedku. Rozdielny názor je v posúdení otázky, či ide v prípade trov o návrhové konanie. Systém OSP je stavaný tak, že nejde o čisto návrhové konanie, ale o konanie, ktoré je vždy viazané na predmet sporu. Ak účastník uplatní nárok na náhradu trov konania, vyčíslí výšku trov, súd posúdi účelnosť vynaloženia trov a ak sú vyčíslené aj trovy, ktoré neboli vynaložené účelne, tie neprizná, ale nezamieta túto časť vyčíslených trov. Zákon stanovuje, kedy má účastník právo na náhradu trov a len keď sa toho práva účastník vzdá alebo sú iné dôvodné procesné dôvody, súd toto právo účastníkovi neprizná.

Vyslovil, že odvolací súd postupoval pri rozhodovaní o náhrade trov konania správne a podľa toho, ako sa správali účastníci. Ustanovenie, na ktoré sa odvoláva (§151 ods. 1 O.s.p.), bez ohľadu na jeho dve znenia, ukladá účastníkovi zastúpenému advokátom vyčísliť výšku trov konania v lehote troch dní od vynesenia rozsudku. Ide o procesnú lehotu, majúcu znaky prekluzívnej lehoty.

Výšku trov vyčíslil v súlade s tým, na náhradu ktorých má podľa zákona (§ 137 - § 139 O.s.p.) nárok. Vyčíslenie výšky trov u účastníka, ktorý v konaní bol neúspešný pred prvostupňovým súdom nemá logiku, ani právny význam. Je dôležité len pre účastníka, ktorý v konaní úspech mal. V danom prípade pred prvostupňovým súdom bol úspešný žalovaný, ale nevznikli mu trovy, preto mu ich súd neprisúdil (rozsudok Okresného súdu v Leviciach zo 14.4.2000, č. k. 13Cb 236/99-376) Po odvolaní žalobcu, na odvolacom pojednávaní 25.4.2001 zástupca žalovaného, ako vyplýva zo zápisnice z odvolacieho pojednávania (č. 1. 402 p. v.), sa práva na náhradu trov odvolacieho konania vzdal a rozsudok prvostupňového súdu bol zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. V novom rozsudku žalovaný náhradu trov vyčíslil a boli im prisúdené.

Po späťvzatí žaloby, aj keď k účinnému späťvzatiu došlo na odvolacom pojednávaní a ani jeden z účastníkov sa k uplatneniu nároku na náhradu trov nevyjadril a odvolací súd postupoval podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p., účastník, či už pred súdom urobí prejav sám alebo prostredníctvom svojho zástupcu, je ním viazaný. Keď sa vyjadril v priebehu konania, že náhrady trov odvolacieho konania sa vzdal, nemôže tento prejav dodatočne meniť. Právny zástupca, ktorý je advokátom, pri uplatňovaní práva účastníka podľa § 151 ods. 1 O.s.p., na súde poučený o tomto práve alebo jeho povinnosti (ktoré majú procesnú povahu), pretože takú povinnosť súd nemá, ak je účastník zastúpený advokátom (§ 5 ods. 2 O.s.p.). Ak zastúpený advokátom nie je, také poučenie nemá význam, pretože ide o povinnosti účastníka spojené s advokátskym zastúpením.

K poškodeniu účastníka nedošlo, pretože nepriznanie náhrady trov má hmotnoprávnu povahu a predpokladom priznania je splnenie procesných povinností zo strany účastníka, jasne a zreteľne a nie je povinnosťou súdu v tomto niektorému z účastníkov napomáhať, zvlášť, keď majú advokátske zastúpenie.

Dovolací súd k postupu súdov ešte dodal, (pokiaľ ide o výšku vyčíslených trov pred súdom 1. stupňa) že nemôže v konaní vo svojom postupe zachovať dvojkoľajný postup.

Na jednej strane pri prijatí návrhu vyzval navrhovateľa (vz. 4a) na zaplatenie súdneho poplatku za návrh (č. 1. 99) podľa položky 2b Sadzobníka súdnych poplatkov (hodnotu nemožno určiť Predmetom spóra, ako ho žalobca označil, bol „určenie neplatnosti úverových zmlúv“ a pojmovo to peniazmi nemožno oceniť). Už rozhodne nemožno vychádzať z výšky úveru, ktorá výška je pri posúdení tohto vzťahuje irelevantná.

Podľa Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z., (čo platí aj o predchádzajúcej vyhláške) ktorá upravuje vzťah advokáta a klienta, ide o vyhlášku, teda o nižšiu právnu normu, ako je O.s.p. (zákon). Súd postupuje aj pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa O.s.p. a pokiaľ niektoré ustanovenie vyhlášky nie je v súlade so zákonom, súd naň nemá prihliadať. Určuje, ktoré trovy je potrebné vynaložiť na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva a ešte za určitých podmienok ani náhradu takých trov nemusí priznať (napr. § 150 O.s.p.). Na strane druhej advokát s klientom sa môže dohodnúť na akejkoľvek výške odmeny za právne služby, ale súd to nezaväzuje. Svojim postupom odvolací súd neporušil zákon, ani nespôsobil účastníkovi škodu, preto dovolací súd dovolanie zamietol.

So zamietajúcim rozsudkom dovolacieho súdu nebola spokojná spoločnosť M., a.s., čo riešila podaním ústavnej sťažnosti na Ústavný súd SR. Ústavný súd sťažnosť prijal a vo výroku nálezu konštatoval, že:

„Základné právo obchodnej spoločnosti M., a.s. vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 M Obdo 1/2007 z 3. septembra 2008 porušené bolo“.

Tento svoj právny záver odôvodnil tým, že podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd, vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho sudu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie označených práv rozsudkom najvyššieho súdu jeho nesprávnymi právnymi závermi. Ústavný súd skúmal, či najvyšší súd napadnutým rozsudkom porušil základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie a v nadväznosti aj ostatné základné a iné práva označené sťažovateľkou. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, každý má právo vlastníť majetok. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu, každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru, každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch, alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach (I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne

neodôvodnené a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I.ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Základné právo na súdnu ochranu neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať.

Ústavný súd konštatoval, že rozhodnutím všeobecných súdov o trovách konania možno zasiahnuť do základných práv a slobôd. Rozhodnutím o trovách konania možno porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tým aj základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Rozsudkom najvyššieho súdu bola na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora preskúmaná zákonnosť uznesenia krajského súdu z 9. decembra 2005 v časti jeho výroku o trovách konania. Vzhľadom na uvedené je rozsudok najvyššieho súdu nutné hodnotiť ako rozhodnutie, ktoré je vo svojich dôsledkoch rozhodnutím všeobecného súdu o trovách konania a tento rozsudok mal vo svojich účinkoch dopad na základné práva a slobody účastníka súdneho konania - sťažovateľa. Tento dopad sa nedá vylúčiť alebo redukovat' na prijateľnú mieru inak, ako preskúmaním ústavnosti takéhoto rozhodnutia ústavným súdom. Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a konštatuje, že odôvodnenie rozsudku a právne názory najvyššieho súdu sú z ústavného hľadiska neudržateľné, zjavne neodôvodnené a vyznačujú sa prvkami arbitrárnosti.

Najvyšší súd totožne s krajským súdom dospel k záveru, že ak sa sťažovateľka na odvolacom pojednávaní pred krajským súdom konanom 25. apríla 2001 vzdala nároku na náhradu trov odvolacieho konania, „nemôže tento prejav dodatočne meniť“. Z tohto záveru najvyššieho súdu vyplýva, že uplatnenie si nároku na náhradu trov sťažovateľkou v ďalšom priebehu súdneho konania na pojednávaní pred okresným súdom konanom 9. decembra 2004 nepovažoval za taký procesný úkon, ktorým by došlo k zmene pôvodného stanoviska.

Podľa názoru ústavného súdu sa v posudzovanom prípade najvyšším súdom učené právne závery do takej miery odchyľujú od ústavne súladného výkladu a aplikácie zákonných

ustanovení, že nimi došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a vo svojich dôsledkoch aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd konštatuje arbitrárnosť a neudržateľnosť právneho záveru najvyššieho súdu o nemennosti stanoviska účastníka konania k uplatneniu si nároku na náhradu trov konania, resp. stanoviska o vzdaní sa nároku na náhradu trov konania v ďalšom priebehu konania vo veci samej. Zhodne s právnym názorom podpredsedníčky najvyššieho súdu v posudzovanom rozsudku „...nemá oporu v žiadnom z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Návrh účastníka, ako má súd rozhodnúť o trovách konania, je motivovaný momentálnou procesnou situáciou, jeho procesným zámerom a rôznymi ďalšími okolnosťami a kritériami účastníka. Jeho návrh je účinný v situácii, v ktorej ho urobil, čo je spravidla bezprostredne pred rozhodovaním súdu. V priebehu konania sa okolnosti i váha jednotlivých účastníkových kritérií môže meniť a tým aj stanovisko účastníka. Ak by účastník svoje rozhodnutie a návrh nemohol meniť, bolo by to rozhodovanie bez možnosti zvážiť všetky okolnosti, ktoré nastanú v budúcnosti, ktoré často nemožno predvídať. Takéto rozhodnutie by často malo charakter vzdania sa práva, ktoré vznikne až v budúcnosti..“.

Ústavný súd uvádza, že otázky týkajúce sa ustálenia hodnoty sporu ako základu pre vyčíslenie tarifnej odmeny advokáta za jednotlivé úkony právnej pomoci (a tým aj samotnej výšky trov konania sťažovateľky), ku ktorým sa najvyšší súd vyjadril nad rámec svojho rozhodnutia, neposudzoval, lebo neboli predmetom mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora.

Najvyšší súd je viazaný názorom ústavného súdu, preto je už bezpredmetné zaoberať sa ďalšími námietkami sťažovateľky k ďalšiemu obsahu rozsudku najvyššieho súdu (stanovisko najvyššieho súdu k otázke ustálenia hodnoty sporu ako základu na vyčíslenie tarifnej odmeny advokáta za jednotlivé úkony právnej pomoci a tým k samotnej výške trov konania sťažovateľky a namietaná neurčitost' a nejasnosť záverov najvyššieho súdu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O.s.p.) po zistení, že v dôsledku nálezu Ústavného súdu SR, ktorým bol rozsudok Najvyššieho súdu SR z 3. septembra 2008 č. k. 2 M Obdo 1/2007 zrušený a vec vrátená na nové konanie, podmienky pre nové prejednanie mimoriadneho dovolania boli splnené, prejednal napadnuté

rozhodnutia v rozsahu, v ktorom bol ich výrok napadnutý (§ 242 ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že vzhľadom na záväznosť nálezu Ústavného súdu, aj tam vysloveným právnym názorom, musí súhlasiť, aj keď s obrovskými výhradami, preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, veta po bodkočiarku, ods. 2 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Právny názor vyslovený v náleze Ústavného súdu SR zo 14. júla 2009, č. k. I. ÚS 79/2009-30 je jasný, pričom najvyšší súd na svojom právnom názore vyslovenom v rozsudku 2 M Obdo 1/2007 nemá čo meniť, ale zákonnej povinnosti rešpektovať viazanosť aj takým názorom sa podriaďuje.

Dovolací považuje k tejto veci a k jej záverom uviesť, že rozhodnutie o náhrade trov konania tvorí súčasť rozhodnutia vo veci samej a úprava v OSP je taká, že pri bežných mimoriadnych opravných prostriedkoch, ktoré závisia od účastníkov právoplatne skončeného konania (obnova konania a dovolanie), samostatne tieto rozhodnutia nemožno takým spôsobom napadnúť (pokiaľ ide o dovolanie § 239 ods. 3). Zákonodarca neprikladal tejto časti rozhodnutia takú dôležitosť, aby sa o nej rozhodovalo nad rámec dvojinštančného konania. Už spomínaná zásada rovnosti účastníkov konania je tým porušená, pretože mimoriadnym dovolaním generálny prokurátor, prípadne ústavný súd, zabezpečuje viac, ako inému účastníkovi poskytuje zákon v riadnom konaní a aj z toho pri podávaní mimoriadneho dovolania a ústavnej sťažnosti by bolo potrebné vychádzať.

Procesná úprava trov konania (§ 137 a nasl.) umožňuje súdu rozhodnúť o tejto časti rôzne, teda aj tak, že keď účastník mal v spore plný úspech, výnimočne mu nemusí náhradu trov priznať. Súd tu vychádza z celého spisu, aj kde sa rozhodovalo vo veci samej, keďže ide o závislú časť rozhodnutia. Izolovaným podnetom to nemožno nahradiť. Výklad príslušných ustanovení spadá do právomoci súdu a nikoho iného. Súd pri takomto rozhodnutí zákon neporušuje, pretože tak rozhodnúť môže. Nanajvýš by bolo možné polemizovať o tom, či zákon správne vyložil. Ďalej sa prvostupňovému súdu vytýka, že jeho postup „je v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou dovolacích súdov (správnejšie senátov, pozn.) a súdnou judikatúrou“.

Pre odvolací súd je pojem „konštantná rozhodovacia prax“ nezrozumiteľná a nielen zákon, ale ani odborná literatúra ju nepozná. Opieranie sa o judikáty nemá oporu v zákone, pretože súdy postupujú podľa zákona (ktorý pri rozhodovaní vykladajú), keďže máme

kodifikovaný právny poriadok, na rozdiel od anglo-amerického sudcovského práva „Common law“. V týchto systémoch je podstatný rozdiel. V našom právnom poriadku sudcovia sú viazaní zákonom a nie judikátmi, nimi si len zdokonaľujú svoje právne vedomie a tak ako judikát vyslovený v tomto rozhodnutí je nezáväzný, tak ani judikáty citované v mimoriadnom dovolaní. Príslušné ustanovenia zákona a ich výklad nemožno nahradiť jediným zákonom (č. 38/1993 Z. z.) ani judikátmi.

K rozhodnutiu o náhrade trov (aj pri zastavení konania) sa vyžaduje, ako už bolo povedané, poznať celý spis a nemožno izolovane vytrhnúť zo samotného rozhodnutia len niektorú vetu a na tom zakladať porušenie zákona alebo ústavy. Pri rozhodovaní o základe trov a výšky musí zo všetkých ustanovení OSP na to sa vzťahujúcich vychádzať a ich aplikovať, pretože v opačnom prípade môže dospieť k takej právnej anomálii, že určí iný základ pre výšku súdneho poplatku a iný pre základ odmeny advokáta. Bude sa riadiť vyhláškou, ktorá je nižšou právnou normou a nie zákonom, a to len preto, že to tak určil advokát.

V ďalšom konaní odvolací súd (ktorému sa vec vracia) bude postupovať podľa vysloveného právneho názoru ústavného súdu, vysloveného v uvedenom náleze a v podstate odcitovanom v tomto zrušujúcom uznesení.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. februára 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová